

Prima instanță: Judecătoria Bălți
Judecător: S. Ghercavii
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți
Judecători: I. Grosu, A. Corcenco, D. Corolevski

Dosarul nr. 2rac-135/16

DECIZIE

13 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Iulia Sîrcu
Tamara Chișca-Doneva, Nadejda Toma,
Vladimir Timofti, Ion Druță

examinând recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Aflux-Prim”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Aflux-Prim” împotriva Întreprinderii Individuale „Rotăreanu Lidia” privind încasarea datoriei,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 17 decembrie 2015, prin care a fost admis apelul declarat de Întreprinderea Individuală „Rotăreanu Lidia”, casată hotărârea Judecătoria Bălți din 08 mai 2015 și emisă hotărâre nouă,

c o n s t a t ă

La 12 decembrie 2014, SRL „Aflux-Prim” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva ÎI „Rotăreanu Lidia” privind încasarea datoriei, penalității, amenzii, dobânzii și tuturor cheltuielilor suportate.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la data de 05 aprilie 2012, SRL „Aflux-Prim” și ÎI „Rotăreanu Lidia” au încheiat contract de distribuire a mărfurilor nr. 1. Potrivit punctelor 1.1), capitolul 1 al contractului indicat, furnizorul se obligă să livreze bunurile și documentele respective distribuitorului exclusiv, dar ÎI „Rotăreanu Lidia” să le promoveze pe piețele din Moldova, or. Moscova și regiunea Moscovei FR, precum și să plătească prompt pentru bunurile livrate în condițiile contractuale. Potrivit punctului 1.2) a aceluiași capitol sub mărfuri livrate potrivit contractului se subînțeleg bunurile de consumare și fără dubla utilizare al mărcii comerciale Belocica și Bumcorn.

Astfel, în virtutea executării obligațiilor contractuale, în perioada lunilor 13 aprilie 2012 pînă la 06 decembrie 2012, SRL „Aflux-Prim” a livrat către ÎI „Rotăreanu Lidia”, care a primit contra semnătură marfa, în sumă totală de 367 789,81 lei, fapt ce se confirmă prin următoarele facturi fiscale: nr. KX 5698488 din 13 aprilie 2012 în sumă de 22 095,00 lei; nr. KX5698492 din 20 aprilie 2012 în

sumă de 22 095,00 lei; nr. KX 5698498 din 18 mai 2012 în sumă de 23 324,94 lei; nr. KX5698461 din 18 mai 2012 în sumă de 23 626,27 lei; nr. KX5698500 din 16 iunie 2012 în sumă de 65 016,17 lei; nr. KX5698464 din 29 iunie 2012 în sumă de 27 756,68 lei; nr. KX5698476 din 24 iulie 2012 în sumă de 23 087,20 lei; nr. KX 5698518 din 10 august 2012 în sumă de 55 070,50 lei; nr. KX 5698444 din 29 august 2012 în sumă de 22 346,00 lei; nr. KX 5698479 din 14 noiembrie 2012 în sumă de 80 065,06 lei; nr. KX 5698431 din 19 decembrie 2012 în sumă de 3 307,09 lei.

Ulterior, la data de 01 aprilie 2012, SRL „Aflux-Prim” a încheiat cu ÎI „Rotăreanu Lidia” contract de păstrare a mărfii, potrivit căruia SRL „Aflux-Prim” a transmis ÎI „Rotăreanu Lidia” spre păstrare marfa în sumă de 51 397,93 lei, fapt ce se confirmă prin factura de expediție seria EA nr. 372050 din 16 aprilie 2012.

Invocă reclamantul că, în scopul bunelor relații comerciale la data de 10 ianuarie 2013, SRL „Aflux-Prim” a mai încheiat cu ÎI „Rotăreanu Lidia” contract de păstrare a mărfurilor nr. 1 din 10 ianuarie 2013. Potrivit acestuia, SRL „Aflux- Prim” a mai transmis spre păstrare ÎI „Rotăreanu Lidia” marfa în sumă de 46 032,97 lei, fapt ce se confirmă prin actul de primire - predare spre păstrare a mărfurilor din 10 ianuarie 2013 și factura de expediție seria EA nr. 372246 din 10 ianuarie 2013.

Potrivit contractelor de păstrare a mărfurilor din 01 aprilie 2012 și din 10 ianuarie 2013, SRL „Aflux- Prim” a transmis către ÎI „Rotăreanu Lidia” spre păstrare în total marfa în sumă de 97 430,90 lei, la rîndul său ÎI „Rotăreanu Lidia” refuză onorarea obligațiilor contractuale, atît privind achitarea datoriei, cît și restituirea mărfii predate spre păstrare sau contravaloarea acesteia.

În contextul declarat, în ceea ce privește contractul de distribuire nr. 1 din 05 aprilie 2012, contractul de păstrare a mărfurilor din 01 aprilie 2012 și contractul de păstrare a mărfurilor nr. 1 din 10 ianuarie 2013, SRL „Aflux-Prim” și-a onorat pe deplin obligațiile contractuale, fapt confirmat prin actele menționate, iar pîrîtul ÎI „Rotăreanu Lidia” se eschivează de la executarea acestora, creînd în momentul actual o datorie restantă în valoare de:

-potrivit contractului de distribuire nr. 1 din 05 aprilie 2012 - în sumă de 197 345,81 lei;

-potrivit contractelor de păstrare a mărfurilor din 01 aprilie 2012 - în sumă de 51 397,93 lei;

-potrivit contractului de păstrare a mărfurilor nr. 1 din 10 ianuarie 2013 - în sumă de 46 032,97 lei.

Astfel, menționează reclamantul că datoria formată de către ÎI „Rotăreanu Lidia” față de SRL „Aflux-Prim” constituie suma de 197 345,81 LEI. Deci, valoarea penalității potrivit calculului $197\,345,81 \text{ lei} \times 01, \% \times 180 \text{ zile restante}$, constituie 35 522,25 lei, iar valoarea amenzii potrivit calculului anexat la cerere, constituie 152 872,80 lei.

Menționează reclamantul că, multiplele încercări verbale, a societății Aflux-Prim privind achitarea datoriei și restituirii mărfurilor transmise spre păstrare sau contravalorii acesteia, de către pîrît sub pretextul promisiunilor executării obligațiilor contractuale în viitor, au fost lăsate fără soluționare.

Reclamația în scris, înaintată pîrîtului în vederea restituirii în mod extrajudiciar a datoriei formate, și bunurilor transmise spre păstrare sau contravalorii acestor, nu

s-a soldat cu succes, urmare la ce a conchis că pîrîtul nu mai intenționează executarea obligațiunilor contractuale.

Dat fiind faptul că, pîrîtul s-a eschivat de la onorarea obligațiunilor contractuale, în temeiul normelor indicate, potrivit următorului calcul, s-a calculat și o dobîndă pe perioada de întîrziere în suma de 17 141 lei.

Solicită reclamantul SRL „Aflux-Prim”, admiterea acțiunii, încasarea de la ÎI „Rotăreanu Lidia” în beneficiul SRL „Aflux-Prim” a datoriei în sumă de 197 345,81 lei; încasarea de la ÎI „Rotăreanu Lidia” în beneficiul SRL „Aflux-Prim” a amenzii în sumă de 152 872,80 lei; încasarea de la ÎI „Rotăreanu Lidia” în beneficiul SRL „Aflux-Prim” a dobînzii în sumă de 17 141 lei.

Prin hotărîrea Judecătorei Bălți din 08 mai 2015, acțiunea înaintată de SRL „Aflux-Prim” a fost admisă integral. S-a încasat de la ÎI „Rotăreanu Lidia” în beneficiul SRL „Aflux-Prim” datoria în sumă de 197 345,81 lei, penalitatea în sumă de 35 522,25 lei, amenda în sumă de 152 872,8 lei, dobînda în sumă de 17 141 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 12 279 lei.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 17 decembrie 2015, s-a admis apelul declarat de ÎI „Rotăreanu Lidia”, s-a casat hotărîrea Judecătorei Bălți din 08 mai 2015 și s-a emis o nouă hotărîre prin care, s-a respins ca fiind nefondată cererea de chemare în judecată declarată de SRL „Aflux-Prim” împotriva ÎI „Rotăreanu Lidia” privind încasarea datoriei.

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 17 februarie 2016, în termenul prevăzut de lege, SRL „Aflux-Prim” a declarat recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului, recurentul a indicat că decizia instanței de apel este ilegală și neîntemeiată, fiind emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material. Mai indică recurentul că instanța de apel și-a fundamentat concluziile pe niște înscrisuri ce nu au valoare probatorie.

La 30 martie 2016, ÎI „Rotăreanu Lidia” a depus referință pe marginea recursului declarat de SRL „Aflux-Prim”, solicitînd respingerea acestuia.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) CPC, prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 06 aprilie 2016, recursul a fost declarat admisibil.

Examinînd argumentele invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și referința prezentată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat, care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și parțială a hotărîrii primei instanțe, din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, *„instanța de recurs după ce examinează recursul este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre”*.

Studiind materialele cauzei, Colegiul consideră că instanța de apel incorect a constatat netemeinicia pretențiilor formulate de SRL „Aflux-Prim”.

În conformitate cu art. 372 alin. (1¹) CPC, *„Instanța de apel nu are dreptul să administreze probele care au putut fi prezentate de participanții la proces în primă instanță, cu excepția situației stabilite la alin. (1)”*.

Avînd în vedere norma legală enunțată, Colegiul menționează că la faza

examinării cauzei în ordine de apel, instanța de apel se află în imposibilitate de a examina noi probe, cu excepția cazului când partea demonstrează imposibilitatea prezentării acestora în prima instanță.

În conformitate cu art. 122 alin. (4) CPC, „*Se consideră inadmisibile probele ce nu au fost prezentate de participanții la proces pînă la data stabilită de judecător, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 204 și art. 372 alin. (1)*”.

Astfel, Colegiul constată că soluția instanței de apel privind netemeinicia pretențiilor înaintate de către SRL „Aflux-Prim”, este întemeiată exclusiv pe probe prezentate de către ÎI „Rotăreanu Lidia”, la etapa judecării cauzei în apel. Prin urmare, concluziile instanței de apel precum că neexecutarea obligațiilor contractuale de către ÎI „Rotăreanu Lidia” se datorează calității proaste a mărfii livrate de SRL „Aflux-Prim”, sunt întemeiate pe probe inadmisibile.

În conformitate cu art. 130 alin. (3) CPC, „*Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, **admisibilitatea**, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii*”.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, „*Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care **instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară**, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului*”.

Reieșind din sensul normei legale citate și ținînd cont de faptul că decizia instanței de apel este întemeiată pe probe inadmisibile, Colegiul ajunge la concluzia că decizia contestată urmează a fi casată.

Din materialele cauzei reiese că, la data de 05 aprilie 2012 între SRL „Aflux-Prim” și ÎI „Rotăreanu Lidia” a fost încheiat contractul de distribuire a mărfurilor nr. 1, în temeiul căruia SRL „Aflux-Prim” a livrat bunuri distribuitorului exclusiv, iar ÎI „Rotăreanu Lidia” s-a obligat să le promoveze pe piețele din Moldova, or. Moscova și regiunea Moscovei FR, precum și să plătească pentru bunurile livrate.

De asemenea, Colegiul constată că la 01 aprilie 2012 și 10 ianuarie 2013, SRL „Aflux-Prim” a încheiat cu ÎI „Rotăreanu Lidia” contracte de păstrare a mărfii. Astfel, în temeiul contractelor enunțate, SRL „Aflux-Prim” a transmis cu ÎI „Rotăreanu Lidia” marfă în valoare de 97 430,90 lei.

Actul decontărilor reciproce anexat la materialele cauzei, confirmă că ÎI „Rotăreanu Lidia” la data de 17 octombrie 2014 a acumulat o datorie față de SRL „Aflux-Prim” în sumă de 197 345,81 lei (f.d. 52).

Conform art. 572 alin. (2) Cod Civil, „*Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit*”.

Conform art. 619 alin. (1) Cod Civil, „*Obligațiilor pecuniare li se aplică dobînzii pe perioada întîrzierii. Dobînda de întîrziere reprezintă 5% peste rata dobînzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus*”.

Conform art. 624 alin. (1) Cod Civil, „*Clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de*

bani sau un alt bun”.

Avînd în vedere că ÎI „Rotăreanu Lidia” nu a executat corespunzător obligațiile asumate prin contractele enunțate mai sus, Colegiul ajunge la concluzia că instanța de fond corect a obligat ÎI „Rotăreanu Lidia” de a achita datoria față de SRL „Aflux-Prim”, în sumă de 197 345,81 lei și corect a încasat din contul ÎI „Rotăreanu Lidia” în beneficiul SRL „Aflux-Prim” dobînda de întîrziere în sumă de 17 141 lei și penalitatea în sumă de 35 522,25 lei.

Totodată, Colegiul apreciază critic concluzia instanței de fond privind admiterea pretenției cu privire la încasarea din contul ÎI „Rotăreanu Lidia” în beneficiul SRL „Aflux-Prim” a amenzii în sumă de 152 872,80 lei.

Colegiul menționează că, prin înserarea în contract a clauzei penale (mijloc de garantare a executării obligațiilor) părțile contractante au evaluat anticipat prejudiciul cauzat prin neexecutarea obligațiilor. Astfel, prejudiciul cauzat SRL „Aflux-Prim” prin neexecutarea obligațiilor contractuale de către ÎI „Rotăreanu Lidia” se estimează la 35 522,25 lei.

Colegiul reține că, pretinsa „amendă” solicitată de către SRL „Aflux-Prim” în sumă de 152 872,80 lei, comportă un caracter abuziv, în măsura în care prejudiciul cauzat prin neexecutarea obligațiilor a fost evaluat anticipat și s-a reparat prin încasarea penalității în sumă de 35 522,25 lei. Mai mult decît atît, în viziunea instanței de recurs, încasarea unei asemenea amenzi ar constitui o îmbogățire fără justă cauză.

Mai mult ca atît, Colegiul reține că, conform art. 138 alin. (4) CPC, *„Înscrisul se depune în original sau în copie autentificată în modul stabilit de lege, indicîndu-se locul de aflare a originalului. Înscrisul se depune în original cînd, conform legii sau unui alt act normativ, circumstanțele pricinii trebuie confirmate numai cu documente în original sau cînd copiile de pe documentul prezentat au cuprinsuri contradictorii, precum și în alte cazuri cînd instanța consideră necesară prezentarea originalului”.*

Colegiul menționează că calculul prezentat în susținerea pretenției cu privire la achitarea amenzii (f.d. 55-56), reprezintă o copie simplă, neautentificată și nesemnată.

Reieșind din cele expuse mai sus, Colegiul constată că instanța de fond eronat a încasat din contul ÎI „Rotăreanu Lidia” în beneficiul SRL „Aflux-Prim” a amenzii în sumă de 152 872,80 lei.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) CPC, *„Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut cîștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului”.*

Avînd în vedere norma legală enunțată mai sus, cît și faptul că hotărîrea primei instanțe urmează a fi casată în partea admiterii pretenției privind încasarea amenzii, Colegiul consideră necesar de a casa hotărîrea primei instanțe și în partea încasării cheltuielilor de judecată, or acestea urmează a fi încasate proporțional părții admise din pretenții.

Astfel, din contul ÎI „Rotăreanu Lidia” în beneficiul SRL „Aflux-Prim” urmează a fi încasat 7 500 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Pentru considerentele expuse mai sus, Colegiul conchide că decizia Curții de Apel Bălți din 17 decembrie 2015 urmează a fi casată, iar hotărîrea Judecătoriei Bălți din 08 mai 2015 casată parțial, în partea încasării din contul ÎI „Rotăreanu Lidia” în beneficiul SRL „Aflux-Prim” a amenzii în sumă de 152 872,80 lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 12 279 lei.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Aflux-Prim”.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 17 decembrie 2015 și parțial hotărîrea Judecătoriei Bălți din 08 mai 2015, în partea prin care s-a încasat din contul Întreprinderii Individuale „Rotăreanu Lidia” în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Aflux-Prim” amenda în sumă de 152 872,80 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 12 279 lei, și se emite în această parte o hotărîre nouă după cum urmează:

Capătul de cerere privind încasarea din contul Întreprinderii Individuale „Rotăreanu Lidia” în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Aflux-Prim” a amenzii în sumă de 152 872,80 lei, se respinge ca neîntemeiat.

Se încasează din contul Întreprinderii Individuale „Rotăreanu Lidia” în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Aflux-Prim” cheltuielile de judecată în sumă de 7 500 (șapte mii cinci sute) lei.

În rest, hotărîrea Judecătoriei Bălți din 08 mai 2015, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Aflux-Prim” împotriva Întreprinderii Individuale „Rotăreanu Lidia” privind încasarea datoriei, se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Tamara Chișca-Doneva

Nadejda Toma

Vladimir Timofti

Ion Druță